СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ — OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIV. Ч. 84. Джерзі Сіти, Н. Дж., пятниця, 10-го квітня 1936. — VOL. XLIV. No. 84. Jersey City, N. J., Friday, April 10, 1936. THREE CENTS

УКРАЇНЦІ ЗМІЦНЮЮТЬ РАТУНКОВУ АКЦІЮ ДЛЯ ПОВЕНЯН

ГАРТФОРД (Конетикот). — У нашій громаді є коло 25 українських родин, які потерпіли підчас останньої повени так, що потребують зовнішньої помочі. Більшість тих родин утратила підчас повени все; кільком родинам повінь знесла хати та занесла на інше місце.

Всі вони тікали в ночі в темноті, бо світел не було від часу, як води залляли електрівню. Не могли вони взяти нічого з собою крім того, що мали на собі. Старенький громадянин Ковальський, батько священика, ледви вийшов з життям. Жив він у домі на два поверхи, а вода прийшла так нагло, що його вже з самого вершка даху зняли моряки з американської фльоти. Ми можемо вважатися щасливими, що ніхто з нас не втратив життя.

Тепер ті, котрим вода дому не забрала, вертаються домів. Ці доми вкриті брудним болотом, на дві стопи завгрубшки. Для збирання допомоги зорганізовано комітет, до котрого ввійшли: М. Курдина, голова; П. Драпак, секретар; В. Мовчук, касієр; П. Курко й А. Локоть, контрольори.

Зближаються Великодні Свята й нас ляк збирає на думку, які свята будуть мати жертви повени. — М. Курдина.

УКРАЇНЦІ СПІШАТЬ З ДОПОМОГОЮ ДЛЯ ЖЕРТВ ПОВЕНИ.

Українське громадянство взялося до рухливої допомогової акції, як це робить дозріла суспільність, що почуває цілку солідарність. З усіх усюдів починають напливати жертви.

О. Гр. Кульчицький з Фініксвилу, Па., присилає до Обєднання чек на $100 на допомогу потерпілим від повени українцям у Мекіз Ракс, Па.

Злучені Українсько-американські Організації міста Філядельфії прислали збірку в сумі $73.15 та заявляють, що ратункова збірка ведеться далі.

З Рочестеру, Н. Й., прислано збірку в сумі $122.50, а саме збірку від відділу О.Д.В.У. ч. 20. у сумі $54, від відділу Союзу Українок ч. 6. $58.50, а від відділу Провидіння $10. Вони теж повідомляють, що акція продовжується.

Громада в Алентавні, Па., прислала збірку в сумі $55.80 та веде збіркову акцію далі.

Громада в Вунсакеті, Ровд Айленд, прислала 50 долярів і збирає жертви для повенян далі.

МІЛІОНЕРИ ПІДДЕРЖУЮТЬ ЛАБІСТІВ.

ВАШИНГТОН. — Сенатський комітет для розсліду лабістів переслухував у середу представників ріжних пропагандистичних бюр, як „Крусейдерс", „Либерті Ліг", „Фармерс Індепендент Кавнсил" і тим подібні.

Представники цих організацій звичайно відхрещувалися від назви лабістів, заявляючи, що їх ціллю є не переконувати законодавців, але виробляти опінію серед народу. Замітно, що всі вони признавалися до великих пожертвовань на свої організації з боку міліонерів, головно від родин відомих фабрикантів пороху, Дю Понтів.

Свідки говорили притому, що вони не попирають міліонерів. Коли сенатор Блек спитався одного з них, чи міліонери давалиб їм великі фонди до розпорядимости, якби організації побивалися за некорисні для міліонерів закони, наприклад за податки від великих спадщин, свідок відповів викрутом.

СУД ВІДКИДАЄ ПОЗОВ ГЕРСТА.

ВАШИНГТОН. — У місцевім федеральнім суді відбулася розправа над позовом Вилієма Рендолфа Герста проти сенатського комітету для розсліду лабістів, котрим позовник пробував заборонити комітетові забирати від телеграфічних підприємств копії телеграм, котрі Герст посилав до редакторів своїх газет.

Герстів адвокат станув на становищі, що забирання таких телеграм нарушує постанови конституції про свободу преси. Суддя заявив, що під свободою преси розуміється право критикувати уряд, і відкинув позов. Позовник заповів апеляцію.

ПОВІТРЯНІ ВИПАДКИ МНОЖАТЬСЯ.

ВАШИНГТОН. — Розслід федерального уряду над причинами розбиття літака в Юніонтавн, Па., покінчився нічим. Ніхто з урядників, що приглядалися забиранню румовища великого літака, котрого розбиття потягнуло за собою смерть 11 осіб, не важився сказати якийсь здогад про випадок.

Тимчасом над летовищем Рузвелта на Лонг Айленді зударилися з собою на висоті 500 стіп над землею два літаки. Згинув притому один летун, 22-літній летничий ученик. Двох інших летунів відставлено до шпиталю тяжко ранених.

На одну фарму коло Гемилтона, Огайо впав літак з одним летуном і одним пасажиром. Оба згинули.

В СТРАСТНИЙ ТИЖДЕНЬ

(Надіслала з краю до „Свободи" Софія Верганоська — одна з нашої молоді).

Велика пятниця!... Глибока, поважна тиша. Тільки трівожне тремтіння весняних квітів довкола Його домовини. Святе ожидання в нашому безпомічному людському серці стримує віддих...

Великдень! Воскрес! Побідив трівогу і смерть! Вісно під небеса кидають великодні дзвони нашу радість — тріюмф!

Цей щорічний ювилей вizвольного чину Христа, багатий у мелодію з життям нашої нації: переживаємо й ми свій страстний тиждень. Святкуватимемо й ми свій воскресний день.

При нагоді великого свята хочу поділитися з Вами, земляки за океаном, моїми думками. Знаю, що подібні думки снуються тепер й у Ваших серцях, і це дає мені любу свідомість нашої єдности. Поділені ми і розбиті. А всетаки, деб ми не були, в той самий час вдаряємо приятелів ловами, однаково вбираємо наші столи писанками. І я подаю Вам усім писанку через море: „Христос воскрес!"

Коли на світ налягла зима, здавалося, що вже ніколи не прийде весна. Але малі білі квіти пробилися крізь сніг до сонця, за ними прийшли пахучі фіялки, ластівки прилетіли. Святкує природа свій великий день, у квіти прибирається, у сонці пишається...

І здається мені, що ті малі білі квіти, то ми в краю, а ці ластівки, це Ви, що на помічнам спішите з нового світа. Як закрутиться тоді радісна барвиста ягілка! Дрібним, сріблистим сміхом задзвонять молоді берізки, веселим барітоном завторує їм весняний вітер, що, шуткуючи, бурею лякає... Жарти й забави у щасливі воскресні дні! Та покищо — ще страстний тиждень. Великий Четвер крівавий: розпинають синів України. Кати знущаються, шаліють.

„Ратуй себе, якщо Ти Бог! — Чому не зійдеш із хреста?" — насміхаються вороги Христової ідеї.

І прийшла повна невимовного смутку Велика Пятниця. Поховали Христа і поставили сторожу, цілу у зброї... Чи помогло?

Невтомимо, нестримно обертається земля. Правильно, по приписах відвічних законів відбуває вона свій подвійний оборот. А з нею котиться-плине і людське життя. І згідно з вічним законом по пятниці мусить прийти неділя, а по страстному тижні — воскресний день! Памятаймо на це в краю і там—за морем.

ВИЗД УЧЕНИХ НА ОБСЕРВАЦІЮ ЗАТЬМІННЯ.

З нюйорського порту виїжджає кораблем „Вашингтон" перша група американських астрономів, що їдуть на Сибір на студії повного затьміння сонця, що припадає на день 19-го червня. На чолі виправи стоїть д-р Доналд Мензел, професор астрономії в Гарвардськім університеті.

СОЮЗ ЄГИПЕТВСЬКИХ ЖІНОК-ЖУРНАЛІСТОК.

Жінки-журналістки створили в Каїро свій професійний союз, єдиний у Єгипті, бо мужеського союзу журналістів там нема. Членками основаного союзу є не тільки єгиптянки, а й европейки-християнки й музулманки.

МАЛИ ЇХ ДОСИТЬ.

Капітан корабля „Президент Гарфілд" повідомив при приїзді в нюйорський порт уряд, що він висадив з корабля в Генуї 4 своїх моряків, котрі робили серед моряків заколот своєю комуністичною пропагандою та нападали на моряків, що не піддавалися їх агітації.

ЗВІДКИ ВЗЯЛИСЯ ГУЦУЛИ?

Молодий польський письменник, Беняш, написав повість з життя на Гуцульщині п. з. „Дух Чорногори". Мода тепер на Гуцульщину так годі... Персонажі повісти польського автора залюбки ведуть розмови на тему походження гуцулів:

„Це зовсім окрема етнічна група, читаємо на 11-тій сторінці, хоч русини хочуть її анектувати".

„По думці декого — це нащадки етрусків, дехто є тої думки, що це нащадки турецьких куманів, а дехто вважає ції сторони за карну кольонію старовинних римлян, а гуцулів за спадкоємців Овідія, якого саме сюди вислано колись на заслання".

Таких і подібних міркувань про гуцулів і Гуцульщину в цій повісті більше. Цікавий показник „гуцуломанії" польської інтелігенції. Ясна річ: якщо гуцули походять від римлян, то „русини" — на думку польського інтелігента — не мають права „анектувати" гуцулів, бо поляки ближче Риму...

ЗАГАДОЧНЕ ВБИВСТВО.

УГНІВ. — Вечером дня 24 березня ц. р. вбито револьверовими стрілами на залізничій стації в Піддубцях молодого хлопця Івана Радзевича. Вбивників ще не знайдено. Польська поліція заарештувала найближчих його товаришів: Романа Гробельського, ученика польської гімназії в Раві Руській, і Семена Макуха. Вбивство має політичний підклад. Покійний Іван вернувся недавно з польської тюрми зі Львова, арештований минулого року за події, які відбувалися в Угнівщині і за замах на команданта поліції в Вербиці. Покінчивши реміснячу школу у Львові, працював як шлюсар-механік і перенісся на стале до рідного села.

Тут був душею всеї довколичної молоді. Завзятий сильної вдачі, приспав цілою душею до тих кличів підземних, що захопили всю нашу молодь теперішнього часу. Польська тюрма і стале переслідування поліцією підорвали його здоровля. Не падаючи на дусі, він дальше працював. Вертаючися з Рави поїздом домів, вдивлявся в темінь ночі, не знаючи, що там жде його смерть. Кілька кроків від стації знайдено його тіло з перестріленою головою, в калюжі крови, що розлилася по землі, до котрої він приспав душею, віддавши своє життя так зарані, бо щойно в двацятім році весни. Земля Тобі Рідна хай буде пером!

А. Щ-гол.

СЕСТРА ГІТЛЕРА ВИЙШЛА ЗАМУЖ.

Сестра Гітлера, 50-літня Равбаль, що впродовж кільканацятьох літ займалася домашньою господаркою Гітлера, вийшла замуж за професора Гаміча з Дреадена. Професор має 68 літ. При вінчанні були присутні тільки кілька осіб. Гітлера не було. Він написав тільки листа, в якому просить вибачити йому за неприсутність; важні державні справи не дозволяють йому приїхати. Німецьким часописам заборонили писати про те вінчання, а свідків просили, щоб вони про ніщо нікому не розказували.

ФАШИСТІВСЬКА АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ.

Заходами організації фашистівської молоді „Баліля" основано в Римі на форум Мусоліні Фашистівську Академію Мистецтв, що розпічне свою діяльність уже 3. квітня ц. р. Покищо в цій академії будуть студіювати 50 хлопців і дівчат, що належать до „Баліля" і виявляють окремі мистецькі здібності.

ПУСТИТИ ЖІНКИ ПРОТИ ЖІНОК!

В Еспанії утворили окремий відділ жіночої поліції, що має виконувати контролю над контрабандистами у прикордонній смузі. Всякий заборонений крам пачкують там здебільша жінки, а еспанське розуміння чести не дозволяє митним поліційним урядовцям арештувати жінку, навіть коли її приловили на каригідним учинку. Жінки будуть супротив жінок суворіші.

ТАВРО ГАНЬБИ ВИПАЛЕНО ЧЕРВОНИМ ЗАЛІЗОМ НА ЧОЛІ.

Італійський часопис „Корієра деля Сера" пише, що етіопські вояки, втомлені довгими маршами та браком харчів, хворіють на червінку, тиф і чорну віспу. Останніми часами щораз частіше трапляються між етіопцями випадки дезерції. Але втікачів карають вищі етіопські власти дуже гостро. Недавно етіопські сторожі зловили кількох дезертирів та привели їх до табору Раса Малегета. Останній велів розпаленим до червоности залізом випалити на чолі втікачів слово „боягуз" і відіслав їх до дому.

ЗВИРОДНІЛА МАТИ.

В столиці Фінляндії, Гельсінгфорсі, арештували цими днями якусь Юстину Ханкіковську, що систематично труїла свої діти. Злочини виявлено по отроєнні наймолодшої, одномісячної дитини. Всі свої діти труїла звиродніла мати арщеником. Судові власти арештували матір, видаючи водночас дорученя ексгумувати всі троє дітей.

ФРАНЦІЯ ЗМАГАЄ ДО ЦЬОГО, ЩОБ НЕ БУЛО НІЯКИХ ЗМІН В ЕВРОПІ

ПАРИЖ. — Вже проголошено французький плян замирення Европи. Франція пропонує створення „Европейської Комісії", яка малаб контролю над міжнародньою ситуацією в Европі, а сама будлаб під контролею Ліги Націй. Ця Комісія не булаб на ділі нічим іншим, а тільки виразом цеї політики, яку досі вела Ліга Націй. Є це іншими словами нове змагання затвердити старий авторитет Франції, зглядно її гегемонію в Европі. Найважніша справа в тім новім предложенню це та, що впродовж 25 найближчих років не має бути в Европі ніяких територіяльних змін. Франція каже, що це правда, що ніякі договори не є вічними, але не можна допускати до цього, щоб заключені договори були односторонно нищені, щоб їх зривала одна сторона, не питаючися другої. Французький проєкт передбачає теж санкції проти тих держав, що не хотілиб придержуватися постанов, які пропонує проєкт. Згідно з ним, договори, які вже заключили держави між собою, як і ті, які будуть заключені, повинні бути предложені „Европейській Комісії".

Преса зясовує суть нового проєкту в такий спосіб: Франція хоче далі вдержати в Европі такий стан, який є тепер, і то при помочі союзів. Найважніше тепер те, що на це скаже Німеччина, зокрема, чи згодиться вона, щоб територіяльний і політичний стан Европи залишився таким самим надалі, й то принаймні на найближчі 25 років.

БАГАТО СЛІВ, І ТО БЕЗ СЕНСУ.

БЕРЛІН. — В повний спосіб висказалася націстична преса про новий французький проєкт замирення Европи. Вона каже, що плян Гітлера є простий і ясний. А французький є такий скомплікований, що годі в нім визнатися. Німецький уряд покищо мовчить і не подає своїх коментарів.

ПОМЕР ПОЛКОВНИК ВАРИВОДА.

ВІДЕНЬ. — Помер по короткій, але важкій недузі Антін Варивода, колишній підполковник австрійської армії, опісля полковник Української Галицької Армії. На похорони був численний гурт колишніх військових старшин УГА. Покійного команданта УСС попрощав востанне студентський хор „Січи" стрілецькою піснею „Чуєш, брате мій". Між кільканацятьма вінцями було кілька від українських старшин УГА та наших організацій.

ПОЛЯКИ ПРО СОЮЗ ФРАНЦІЇ З РОСІЄЮ.

ВАРШАВА (Польща). — Польська преса вповні погоджується з французьким ґенералом Ніселем щодо його оцінки вартости францусько-советського союзу. Ґенерал Нісель подав, що цей союз мав би якусь практичну вартість допера тоді, якби Польща перепустила советські війська через свою територію, а вона цього не зробить. Ні не позволить на перелет советських літаків через Польщу. Польська преса додає, що це одинокий французький ґенерал, котрий орієнтується у польських відносинах і тому міг написати дійсну правду.

АВСТРІЯ ГЛУХА НА ПОГРОЗИ.

ВІДЕНЬ. — Держави малої антанти протестують на всі заставки проти вброєння Австрії і військової конскрипції. Кажуть, що Австрія ломить сенжерменський договір. Та цим разом Австрія вже не зважає на протести.

ЗАПОВІДАЄ РОЗГРОМЛЕННЯ ЕТІОПСЬКОЇ АРМІЇ.

РИМ. — Мусоліні заповів, що етіопська армія мусить бути знищена. Казав, що станеться це за яких два місяці. До цього додав, що Італія не лякається рішень Ліги Націй, ні навіть санкцій. Бо якщоб навіть замкнено Суезький канал, то в Етіопії є вже стільки італійського війська і така велика скількість амуниції, що все те вистарчить, щоби підбити цілу Етіопію.

ПАМЯТНИК ДЛЯ ВИЛСОНА.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — В будинку Ліги Націй буде поставлений величавий памятник, присвячений американському президентові Вудрову Вилсонові, ініціяторові Ліги Націй. Бюст Вилсона вирізбить американський різьбар Пол Меншіп.

КРИТИКУЮТЬ СОЦІЯЛІСТІВ В ЕСПАНІЇ.

МАДРИД (Еспанія). — Це правда, що президент Замора, якого позбавлено влади, не мав симпатій в жадної політичної партії: ні в лівих, ні в правих. Та соціялісти усунули його з президентури в парляменті за одним махом — в одній секунді, перевівши нагло голосування. Така поведінка з головою держави зачинає викликувати негодування. Кажуть, що це не є ніяка демократія, коли голову републики усуваєть від влади в такий спосіб, що не привязується до такого факту навіть такої уваги, яку прикладається законно навіть тоді, коли звільняється зі служби найпростішого послугача.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jeresy City, N. J. on March 30, 1911 under the act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

„ТРИЗУБ" і „ЗА РОСІЮ"

З Берліна надійшло до Америки 46-те число ґазети „За Новую Россію", що є органом „Національно-Трудового Союзу", себто таких російських іміґрантських кол, яких траґедія Росії ще й досі нічого не навчила і які далі „боряться" по давньому за „Велікую Національную Россію". Для того „російського націоналізму" — а такого імени вони вживають, коли пишуть про себе — є Галич, Львів, Київ, Суздаль і т. д. одна „русская" земля. А справа тих земель це для них „общероссійское дело". Так вони пишуть, а заразом подають, що таке велике „дело" не може існувати без — великого символа. Адже християнська ідея розвивалась у своїх початках при помочі символу „риби"! Фашизм приняв за символ „фашія" (фашина), а німецькі націонал-соціялісти взяли за свій символ „свастику". Всі щось мають, читаємо в згаданій ґазеті, тільки „російські націоналісти" не мають відповідного символу.

Але „Національ-Трудовий Союз" знайшов і на те спосіб. І вже навіть вирішив справу. У звязку з тим рішенням знаходимо в згаданім числі часопису „За Новую Россію" на самім верху український державний знак „Тризуб", а під ним підпис „За Россію".

Щобільше. Є ще й передова стаття, яка виясняє, як і чому це сталося. В тій статті читаємо, що то українці віднедавна „присвоїли" собі „старий родовий знак св. Володимира". А це несправедливо, бо „Тризуб" як символ належить тим, що будують „сильную россійскую державу", це символ „Матери Россії". Для того символу — пише „За Новую Россію" — трудились „народи Европи й Азії". Це „родовий знак варягів". І тому він належить тим, що тепер ідуть слідами предків і „хочуть стати варягами нинішнього дня". Тому даремно й помилково українці взяли „Тризуб" в тісні рамці Киева! Знак Володимира — це символ „російскій"!

Ось так „Россія і Азія" розуміють іще й тепер символ перших будівничих української держави. Так розуміють її представники тих, що довгими століттями тільки те й робили, що нищили те, що „Красне Сонішко", себто Володимир Великий, та його наслідники започаткували, що спинювали і нищили ту культуру, яка випливала з Киева, — себто з того центру, що під символом „Тризуба" намагався національно й культурно обєднати біля себе всі українські землі й увесь український нарід. Варвар з півночі, що нищив київський центр і розбивав „Тризуб", хоче тепер відбудовувати наново Росію при помочі українського символу. Дійсно, бідно, дуже бідно з „російським націоналізмом", коли він не зумів за стільки століть добути з себе свого власного символу. Не диво, що тепер у Москві панує як символ: серп, молот і звізда.

УКРАЇНА З ЧАСІВ ПЕРЕД РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ І ПІСЛЯ НЬОГО

(З реферату проф. В. Щербаківського в Берліні).

(ВУН) В першій лекції прелеґент вияснив, які народи і які культури грали основну ролю в формації української нації в добі передісторичній. В основі викладу лежали загальні ідеї, які висловлені були в Австрії Менґіном, Коперсом і П. Шмідтом уже більше як десять літ тому і які у Франції рівнож, до певної міри висловлені Монтадоном.

В неолітичній добі українська територія була занята двома народами ріжних культурних кругів. Один — народ хліборобський, що належав до еламсько-малоазійського культурного круга, який постійно піддержував зносини з Мезопотамією як через Кавказ так і через море або балканські землі. Цей нарід належав до круглоголової передньоазійської раси, яка як перстенем оточувала навколо Чорне море і в Европі зайшла не тільки на Україну, але й на Балкани, заняла басейн Дунаю та пішла ще далі. На півночі вона не переходила, здається, за 50 ступінь північної ширини й характеризувалася мальованою керамікою. На Україні, а власне в київській і подільській ґубернії знайдено більше як 200 великих селищ цього народу, з мальованою керемікою, і покищо спорадично теж на Херсонщині Катеринославщині, Полтавщині, Чернигівщині, біля Дону й на Кубані і багато в Галичині й на Буковині. Цей народ завше залишався в паркляндовій смузі України і до цього часу й визначив собою як антропольоґічний так і етноґрафічний характер нашого народу, нашу народню психіку і культуру.

Другий нарід неолітичний на нашій території належав до номадського індо-германського культурного круга і характеризувався шнуровою керамікою, бойовими топірцями каменими та корченими охрованими кістяками (Гокеркергребер) під могилами (Тумулюс). Для нас не важно, чи цей народ переходив нашу територію зі сходу на захід, чи з півночі на південь відповідно ріжним теоріям, а важне те, що він як номад або напівномад блукав по нашій території всіми напрямами вже в III. тисячелітті перед Р. Х. і залишився тут під ріжними назвами, з яких одначе перейшли в історію дві: **траки** і **кімерійці.** Ці народи зуміли добре жити з хліборобами й напевно мали навіть деякі спеціяльні форми симбіоза, як це видно в деяких некрополях і городищах. Перший удар цьому симбіозові нанесли **скити** в середині І. тисячеліття перед Р. Х., народ етнічно мішаний, але істотно номадський, який приніс сюди алтайські звичаї в масах і іранські в правлячих кругах, але і ті і другі були настільки ворожі до осілости, що великі осілі племена в степах, напр. каліпіди, алазони й інші, були ними ступнево винищені, інші, як напр. ґельони, неври і т. п., були примушені кинути свої городи й оселі та перейти на спокійніші місця в лісах. Тільки аґатирси дали відсіч скитам і зберегли свої городища.

Геродот залишив нам кілька дуже цікавих і драстичних сторінок нашої праісторії з того часу, які не досить оцінені нашими історикам і не ввійшли в свідомість нашого громадянства, що це наша історія з найстарших приступних нам часів. Особливо цікавою сторінкою являється похід Дарія Великого на Україну, щоб вигнати звідтіля скитів і покарати їх за ті шкоди, які вони зробили були в Азії, особливо мідійцям (вірменам). Завдяки працям Лемана-Гавпта, Герцфельда та молодших учених, як напр. Ганчара й інших, вияснюється, що в створенню понтійської культури і мистецтва, які дотепер звалися скитськими, основну ролю грали зовсім не скити, а алародійці, Кавказ, Мала Азія і Мезопотамія й основним народом являється тут також не номадський елемент, а осілий хліборобський; не скити і траки, а ріжні хлібороби: сінди, мести й інші, що жили по берегах Чорного моря від Дністра до Кавказу. Звірячий орнамент на рілігійній підкладі принесений був кавказцями й закавказцями алародійської групи, які знайшли тут розуміння в однокровних народів, а греки принесли свій гострий зір і красу вислову мистецької думки. Так створився новий культурний круг понтійський, який розніс свої проміні на північ, захід і особливо на схід далеко, і тільки в цім розносі можливо деяку ролю, і то безперечно другорядну, відіграли теж скити, всупереч думкам, які проводить увесь час Ростовцев.

Грецькі кольоністи ще в VII. віці перед Хр. пройшли далеко на північ, аж у полтавську ґубернію, де ми знаходимо як йонійську так і чорнофіґурну кераміку майже до 49 ступня північної ширини (біля міста Лубень і інших) і також у Більському городищі над рікою Ворсклом, недалеко міста Охтирки (25 кільом. від нього на північний захід), на границі полтавської губ. В тім то городищі треба бачити Геродотів Гельонос, бо це є єдине на північ від берегів Чорного моря, яке по своїх великих розмірах відповідає Геродотовому описові Гельоноса. Дарій прийшов до нього, але скити вже встигли взяти його приступом і спалили, а мешканці Ґельоноса втекли десь на північ.

Всупереч Геродотовим стараням принизити персів і зробити скитів героями побідниками, видно, що Дарій наніс скитам сильні втрати, бо після його походу 512 року скити дуже ослабли, так, що Геродот, приводячи повний список скитських королів до того походу, потім не може продовжити їхньої листи. З другого боку, вони не можуть уже пошкодити й Грекам закладати нові кольонії і ми бачимо, що кольонії уже в 511. р. встигли заснувати Пантикапею, яка дуже хутко розцвилась і стала противницею скитів, зумівши зорганізувати під своєю владою хліборобські племена від Кавказу до Дону та на Кримськім півострові і заснувати незвичайно цікаву і важну, так сказати, амфібійну державу: **боспорську**, яка проживала майже 800 літ і зуміла зберегти нам за той час список своїх королів-архонтів і пізніше просто королів. Ця держава, очевидно, й стала центром понтійського культурного і мистецького круга, до якого гравітували і якому помагали інші споріднені чорноморські кольонії та хліборобські народи Кубані й Криму.

Скити не творили жадної держави і не могли створити, бо не мали відповідної ментальности ані культури, будучи цілком дикими і некультурними згідно з усіми авторами грецькими, починаючи Геродотом і кінчачи Страбоном і Діодором Сицилійським. В творенню нового культурного круга і держави всупереч Ростовцеву основну ролю грали елементи хліборобські, алародійські і греки, а не скити.

Боспорська держава дожила до приходу ґотів і послужила підвалиною для так званої Амастридської Руси, яка грала таку важну ролю у великокнязівській добі. На Україні залишилися сотні городищ, які безперервно були заселені від неоліту і до доби приняття християнства, і в тих городищах основну ролю грало осіле хліборобське населення. На північ від границь України городища мають інший характер (костеносні городища Спіцина), звіроловський, і раса, що їх зіставила, була фінська.

ТАРАС ШЕВЧЕНКО Й ЗАКАРПАТТЯ

Вже минуло сімдесять пять літ від смерти Великого Поета не лише українського, але й слов'янського, а завжди твори його не старіються перед нами, завжди знаходимо в них невичерпане джерело глибоких думок та широкі скалі людських почувань, прибрані ядерними та біблійним подихом навіяними словами, що дорогі кожному українцеві, як євангельська наука.

Перед генієм нашого народу клониться не лиш кожне серце українське, де би тоно не жило, але теж інші близькі народи. Цими днями можна було почути з численних радіових стацій, що йому віддає честь не лиш червона СССР, але й польська Варшава, а польські літерати прилюдно признають, що стид їм признатися, що лиш недавно пізнали перлини нашої літератури, які репрезентує безсмертний „Кобзар".

Сьогодня і наш нарід по цей бік Карпат спонтанно виявляє пошану свому генієві, якого думки підносять його морально та спонукують до посильної праці і віддання довгу залишеному донедавна найменшому братові. Кобзар Тараса Шевченка стає сьогодня настільною книгою не лише нового нашого інтелігента, але і селянина. А скільки добра був би зробив нашому народові цей Кобзар, якби був міг діставатися до душ нашої інтелігенції перед війною! Тодіб не треба було пригадувати гірких слів Кобзаря, що „гірше ляха свої діти її розпинають".

Наша стара інтелігенція 1860-тих років усетаки пізнавала твори нашого Кобзаря, ними захоплювалася, принайменше творами, що так сильно припадали до їхньої чутливо настроеної душі, до мягкого серця. Читаємо в однім дописі львівського часопису „Слово" з р. 1863, ч. 14, що його заслав з Ужгороду Ю. Игнатов. Описує, як в Ужгороді дня 17. лютого 1863. р. з великим одушевленням публика приняла перші театральні вистави, по котрих хор співав пісню Духновича: Я русин був — та другу, не називаючи автора, — Думи мої, думи. Були це безперечно „Думи" нашого Тараса, котрого твори лише по його смерті почали ширитися на сторінках львівських часописів, які читано й на південних склонах Карпат. Часописи „Слово" і „Галичанин" припадали дуже до серця консервативно настроеної нашої інтеліґенції, вона слова галицьких консервативістів брала за свої й радо працювала в їхніх часописах.

Навіть консервативний наскрізь А. Духнович не оперся впливові музи Шевченка, бо у нього знайдемо вірші з парафразою слів Тараса: Як умру, то поховайте мене... або „В своїй хаті своя правда і сила і воля".

Дальший хід нашого культурно-національного розвитку не дозволив тут розвинутися ідеям Тараса. Щойно на початку XX. століття деякі з нашої інтелігенції убирають його слова в одежу мадярську, роблячи його доступним радше для мадярської публики, ніж для ширших верстов нашого народу. Безпосередньо перед війною деякі вірші Тараса знаходять доступ у несміливій іноді й переміненій формі до часопису „Наука", а навіть до шкільних читанок.

Сьогодня часи змінились. У свобідній нині Підкарпатській Руси стали твори Кобзаря предметом науки, думки Його — предметом загальної пошани, а демократичні та глибоко гумані думки — захотою до витревалої праці над піднесенням найменшого брата. — (Ужгородське „Українське Слово").

УЛАС САМЧУК

ГОРИ ГОВОРЯТЬ

Роман у 2-ох частинах.

Частина друга.

— 46 —

Передали скаргу Юрі. „Тотой вже знатиме куди з ньов. Тотой, ади, давно про Україну говорить".

Скарга ця принесла нам багато втіхи. Порішили вислати післанців до української влади. Скликали нараду, написали уповноваження й випровадили на Україну Павла і Пластуна.

З останнім довго вели переговори, щоб він перейшов на нашу сторону. Вагався, не вірив, але коли вложили на нього такі поважні обовязки — згодився. Павлові доручено пильно за ним слідкувати.

По ґрунях швидко рознеслася чутка, що до України післано послів із скаргою. Дійшли вони скоро й у долину, а в першу чергу до Розенкранців та Бабчинських. Почали знов підозріло поглядати на мене. Але для мене не було тяжкою справою в скорім часі відхилити всяке підозріння. Я увійшов у найкращі зносини з комендантом залоги й мав його майже в руках.

І життя йшло своїм чередом. Ходять потяги, дерчать телефони. У потягах снують сюди й туди військові люди — ранені, побиті, загинуті безвісно. Їдуть зо всіх полонів — з Італії, з далекого Сибіру. Їдуть, брешуть на ріжні лади, оповідають небувалі речі, вірять у них і інших заставляють вірити.

Скоро вернувся Павло і приніс радісні новини. Йому обіцяли допомогу. Ми маємо працювати на місці, але, в разі потреби буде вислана потуга. Пластун також змінився до непізнання. Він побачив, що недалеко за горами твориться й росте своя держава. Він побачив не лише селян, а й „панів", що говорили, урядували мовою, що нею говорять гуцули. Він зробився зовсім нашою людиною.

Повстання підготовлялося досить швидко.

12.

У мене було безліч найріжноманітнішої праці. Часами мозок нахабно відмовлявся послуху. Не було часу навіть якслід помитися. Почуття нервового напруження не покидало.

Кіті довго не давала про себе знати. Спочатку вдавав байдужого, далі залаяв, але це нічого не помогло. Йонаш погрубів, надувся, ніби гумова подушка. Ходив якось сумрачний і навіть менше тручався до політики. Одного разу спробував заговорити з ним про кошицьких вязнів, але він тільки махнув рукою.

— Ні чорта, каже, з ними не станеться.

— Ви певні вашої думки?

— Це булоб талановите ідіотство за якогонебудь хабарника вішати людей.

Ці слова обернули його в моїх очах зовсім другою стороною. Але все таки ми на запевнення Йонаша не полягали. Вислали Павла до Кошиць, щоб він на місці довідався, як виглядає вся та справа.

Одночасно виїхав подруге за гори на цей раз Юра. З ним був також Пластун. До Ворохти відправлено передову сторожу від нашої залоги, що малаб слідкувати, чи не загрожує Ясіню яка небезпека зо сходу. У дійсності та сторожа вислана мною з певних нашій справі людей, що підготовляли ґрунт до повстання.

Те, що Йонаш останніми часами ніби охолов до політичних справ, це не зовсім виправдувалось; у дійсності виходило дещо інше. Мені донесли, що до його канцелярії, що він її переніс з сільської хати до лісової управи, часто заходить якийсь безрукий тип і приносить йому багато відомостей про нашу роботу.

Більше того. Я дістав відомості, що Йонаш готує на мене напад, хоче мене заарештувати й віддати під військовий суд за зраду військових таємниць. Отже йшло про відплату за відсіч і викриття безрукого типу. У мене мигнула навіть думка на Янчеюка. Хто знає, чи не знайшли його тоді й чи не вернули до життя. Можливо це він і є. Хтось навіть казав, що Янчеюк дійсно пару разів був у Ясіню, але мені не хотілося вірити, бо чомуб він ховався, ніби вовк.

І я не спав. Поробив заходи, щоб розвіяти кинуте на мене підозріння. Старанно виконував залогову службу, робив порядок, порадив поліпшити комунікацію з центром, забезпечитися бодай одним броневим потягом. Усеж завершувалося доброю пянкою в Табака, що її головним героєм був командант залоги. Після кожної проведеної з ним ночі ми верталися найсердечнішими друзями й плювали на всіх Йонашів з двацять пятого поверху. На Різдво він має прийти до нас на свято. Вже наперед я вказував на свої приготовлення до того дня й командант тішився на той день, майже як хлопчина.

А Кіті нераз снилася мені. Її прозора рука нераз лягала на мої сонні очі й відносила мене в країну чарівних насолод. Я шалів. Зривався і гасав по кімнаті. Піду до неї! Мушу бачити. Але приходив день, біжуча праця поривала в свій вир і я поволі забував її.

Через тиждень позїжджалися Юра, Павло й Пластун. Почали обмірковувати справу конгресу в Хусті, що на ньому має бути проголошена злука Закарпаття з Українською Державою. Тимчасом відбулись установчі збори в Сиготі, де однодушно присягнули під жовто-синім прапором на вірність державі Києва.

Павло, заливаючись реготом, оповідав про свою інтервенцію в кошицькому суді.

— Знаєш, приходимо... Отой головатий, лисий... Пригадуєш, що колись єднав нас з Манівчуком? Ми, значить, входимо, — добрийдень! — Відразу пізнав нас. Що скажуть молодці? Так і так. Прийшли, мовляв, у справі наших хлопців... Аааа, у справі ваших земляків? Знаю, знаю. Це, знаєте, погана справа. Шкода, шкода. То вони, значить, тільки одного приґалушили? Дуже шкода. І реготить каналія. Ми відразу зрозуміли й сміємося також. Після каже: не бійтеся. Ми тут подбаємо. Тут ходять ріжні людці, що їм хотілосяб закусити вашими земляками, але я думаю, що нічого їм не станеться. Час неспокійний. У Будапешті революція й їм для цього дуже мало часу. Сподівайтеся на Різдво дома.

Це внесло між нас веселий настрій. Юра оповів, як на двірці в Сиготі якісь типи хотіли його задержати та йому ледви вдалося виховзнутись. Він переконаний, що то робота Йонаша. — Але, брати, не довго вже їм гуляти! А як цапнемо, відразу на шибеницю. З ними треба рішуче. Досить нашого брата сучі сини передушили. Ми зробили помилку, що перший раз обійшлися з ними так по-бабськи. Тепер не втечуть. Кого на шибеницю, кого в заложники, а тоді поговоримо!

У великій напівтемній кімнаті, на дубовому тяжкому бюрку горить лойова свічка. Її кволе світло тремтить, то слабне, то збільшується й бігає по брудних стінах довгими брудними смужками. Постаті Цоканів, що стоять і розважають серед хати, подібні на рухливі залізні автомати. Рухаються, розмахують руками, курять, вибухають копицями диму й по довгому часі потискають один одному руки, розходяться.

Залишається один. Він довго ще ходить, курить, думає, часом навіть у голос вирветься якась лайка. Після виймає револьвера й, поклавши його під подушку, вкладається до відпочинку.

(Дальше буде)

У поїзді з Берліна.

У поїзді їде польський жидок із жидком з Берліна:

— Ну, як там жидкам у Німеччині? Тероризують вас?

— Ні, не терирозують.

— Не дозволяють торгувати?

— Чому? Навпаки, дозволяють.

— Але зате десь податки великі!

— Ні, не дуже.

— Що ви кажете? Так значить можна жити.

Жидок із Берліна зітхнув.

— Ой, жити, то не можна...

Позагробове життя.

Професор Омікрон кладе цвіти на гробі приятеля.

— На сусідньому гробі якийсь старший пан кладе старословянським звичаєм тарілку з кутею. Проф. Омікрон питає іронічно:

— Коли, думаєте, прийде померлий їсти кутю?

— Тоді, коли ваш приятель прийде нюхати цвіти, відповідає з усмішкою старший пан.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ПРАВДА, ЧИ ОБЧОРНЕННЯ?

Дін, конгресмен з Джорджії, добивався вперше від початку існування американського конгресу ухвалення резолюції проти ставлення у Вашингтоні одної театральної штуки.

Ішло тут за драму „Тобеко Ровд", що йшла в Ню Йорку довгі місяці без ніякого спротиву, але в кількох містах, як Шікаґо й Бостон, стрінулася з широкими протестами.

Конгресмен Дін протестує проти ставлення цеї драми на тій основі, що вона ображає його виборців. „Це просто якісь дикуни зперед 200 літ", — каже конгресмен Дін. Він каже, що вони не є такими, якими вони змальовані в драмі, отже тому драма повинна бути заборонена.

Певна річ, що про те, чи драма представляє життя південних фармерів, правдиво, чи фальшиво, тяжко судити й людям, що на полудні не жили. Одначе чи не таксамо тяжко судити конґресменові, котрий там жив?

Чи не буває і таке, що смаркатий не знає, що діється під його власним носом?

ЧОМУ ЦЕ ТАКЕ БОЛЮЧЕ?

Драма „Тобеко Ровд" представляє так званих „шер-кроперз", себто фармерів, що управляють тютюн на землі, арендованій на таких умовах, що як оплату за аренду дається частину збору.

Люди, зображені в драмі, не мають звичайних культурних почувань. Вони не знають любови до жінки, а тільки звичайну звірячу пристрасть. Не знають любови до матері, бо, як мати вмирає, ніхто за нею не жалує, ніхто навіть її тіла не прикриває. У відношенню до жінок вони дітваки; один з них за автомобіль оженитьсь з власною бабкою.

З цього видно, що тут зображено цих родовитих американців такими красками, якими звичайно родовиті американці люблять малювати імігрантів. Здається, що й тому ця драма так болить американців, що вона ставить перед ними зеркало й каже їм: „Заки кинете каменем на імігрантів, подивіться вперед на себе!"

ЧОМУ НЕ ПОБИТИ ВСІХ ЗЕРКАЛ?

Гнів конгресмена Діна на драму тим більше дивний, що ми бачимо тепер в Америці багато штук, на котрих американці зображені зовсім не як ідеальні люди.

Можна сказати, що яку американську штуку не взяти би, в кождій знайдемо річи, котрих американець може стидатися. В одних штуках маємо ідеалізування бандитів. В інших штуках ідеалізується поліцаїв, що борються проти злочину бандитськими способами.

Чарлі Чеплін у своїй штуці „Модерні часи" критикує умове й артистичне звироднення американської суспільности через машину.

Навіть така романтична штука, як „Трейл оф де лонсом пайн", представляє родовитих американців як анальфабетів, що не знають найпростіших основ карного закона, та полюють на себе взаїмно, як дикі звірі.

Невже маємо нищити всі штуки, що не малюють ідеалізованих образів?

БОРОТЬБА ПРОТИ ЗЕРКАЛА НА УКРАЇНІ.

З історії літературної діяльности Івана Франка і його товаришів знаємо, скільки часу й праці коштувала цих письменників боротьба проти цеї ідеалізації умов.

Коли став писати Іван Франко, українці привикли були дивитися на письменство як на розрівку, а не глибоку культурну потребу. Вони ждали від красного письменства, що воно має їх навчити, як жити по панськи. Вони дивилися за тим, щоб діеві особи в повісті чи оповіданню чи поемі мали аристократичні манери. Через те письменник повинен був малювати самих панів, королів і князів. Як він дозволив собі малювати селян або селянок, то повинен був малювати їх не такими, якими вони є, але такими, якими вони повинні бути. Отже селянин повинен говорити „сальоновим" язиком. Отже він повинен любити дівчину так, як повинні любитися „високо поставлені люди". Мати селянка мала поводитися супроти своєї дитини так, як аристократка.

Іван Франко і його товариші виступили проти цеї ідеалізації селян, робітників, чи кого там не було би, як проти артистичної брехні. Але люди привикли були так до брехні, що вони не хотіли з нею розпрощатися. Кожна найменша подробиця, вірно змальована, — каже Іван Франко, — збуджувала підозріння, протести, напасти.

Проти Франкової засади артистичної вірности прихильники аристократичної літератури висунули думку, що, мовляв, література не має малювати людей такими, якими вони є, бо це може нарід здеморалізувати, але такими, якими вони повинні бути, бо, мовляв, їх найкраще уморальнити такими ідеалізованими образами.

Проти цього знов Іван Франко відповідав старим: „Неправда — не наука!"

УЧНІ, ЧИ ПАПУГИ?

Ця боротьба за правду в штуці ведеться ще й нині.

Англійський виховник А. С. Ніл пише в своїй книжці „Проблем Парент", що в англійських школах ще й нині вчать дітей літератури застарілими способами. Вчать їх розумово, а не чуттєво. Вчать їх повторяти, а не творити. Завдають кождого року кілька творів великих англійських письменників і кажуть їм пізнати їх всесторонно, але під всестороннім пізнанням не розуміється, що учень має мати про твір свою думку, а не має приняти думку старих критиків.

Він наводить шкільну задачу одного студента, котрий написав про князя Гола з одної драми Шекспіра: Я вважаю, що князь Гол був чорний характер, що зраджував своїх вірних приятелів, але я не можу цього написати в задачі, бо вчитель дасть мені за це злу клясу; а як не дасть, то він буде мати клопіт з інспектором.

Ще інший хлопець написав: „Пощо нас заставляти читати поета Лема, коли в світі діється так багато цікавих річей?"

І так ця сама боротьба ведеться всюди. Конгресмен Дін завів її аж у конгрес.

І це власне найбільше диво з усього. Як кілька днів тому делегація одної польської організації з Бруклина добивалася від нюйорського посадника, щоб він здержав дальшу виставу штуки „Стар Спенґелд", бо вона ображає національні почування поляків, то й посадник висміяв делегацію й польські газети.

Що сказати, коли тепер такого самого способу хапається поступовий американець, та ще конгресмен?

Справді, коли ми маємо таких конгресменів, то чи не можуть бути в Джорджії такі фармери, які зображені в тій драмі „Тобеко Ровд"?

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ФРЕКВИЛ, ПА.

Відчит про Лемківщину.

Українська греко-католицька громада мала нагоду почути перший раз докладно про те, що діється на нашій Лемківщині. Представив це делегат Михайло Дудра, який загостив до нашої громади, а якого представив нам наш парох о. М. Паздрій.

Делегат представив нам історію назви „Україна" і доказував, що Лемківщина це частина України, а лемки це частина великого українського народу. Він представив, що саме українська ідея боронить сьогодні Лемківщину перед польською навалою, бо „руські" пішли на службу Польщі й допомагають їй при помочі ріжних „лемківських букварів" і інших штучок баламутити наш нарід, щоб його розбити і відокремити цілковито від звязку з українським Львовом і Києвом. Далі розповів про те, який опір ставить Лемківщина, та як лемківська молодь горнеться до українства і стоїть разом з іншою українською молоддю в українських, протипольських, революційних рядах.

На внесення о. Паздрія переведено збірку. Буде теж заложений комітет, що буде займатися допомогою для Лемківщини.

Гром. Василь Загібайло подякував бесідникам за здорові думки, які вони підносили, та заохочував до дальшої праці. Казав, що лемки можуть тепер гордитися, що видають таких гарних синів-патріотів. Відчит закінчено відспіванням „Ще не вмерла". Додам, що лемки вже взялися до роботи і збирають жертви на просвітну акцію на Лемківщині.

Трофим Тренич.

У суді.

Судя (до свідка): — Як вони стали битися кріслами, чому ви їх не розділили?

Свідок: — Бо вже не було більше крісел, прошу пана судді.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

МІННЕАПОЛІС, МІНН.

Відчит Е. Ляховича.

Перебуваючи в Міннеаполіс кілька днів, виголосив п. Евген Ляхович чотири відчити. Вже воно якось так складається, що до нашої міннесотської метрополії рідко коли приїжджають „люди зі сходу". Останнім гостем-бесідником у нас був генерал М. Капустянський. Тому не диво, що зацікавлення приїздом нового гостя було велике. Усі хотіли почути про визвольний рух нашого народу на рідних землях України. Для кращої вигоди міннеаполісної публики вибрано було салю Українського Дому Просвіти на відчит на день 26 березня б. р. Одначе непередбачений навальний сніг буквально завалив дороги так, що лише яких 50 людей прибули на відчит.

Та відчит відбувся. Бесідника представив голова місцевого відділу ОДВУ п. Гайва й д-р Грановський, називаючи п. Ляховича „деканом української дипльоматії, живої дипльоматії, — могутньої". Тема відчиту була: „Причини й завдання революційности українського народу". Присутні вислухали бесіду з великим заінтересуванням. Накінець поставлено було ряд запитів, на котрі промовець відповів задовольняюче, й переведено збірку на визвольну боротьбу.

Другий відчит відбувся в суботу, 28 березня, в салі укр. прав. церкви на тему „Напрямні української закордонної політики". Тут промовець представив ситуацію українського народу на міжнародній шахівниці й вияснив чому саме України не сміють орієнтуватися на котрусь одну державу, а вже особливо на історично ворожу нам потугу — а радше прямувати до скріплення та зєднання нас самих. Тут також були відповіді на запити присутніх. Між питаннями деякі покацапщені особи, не могли стерпіти „нападів на совети".

Черговий відчит відбувся знов у салі „Просвіти" в неділю, в год. 3 пополудні. Відчит цей був повторенням першої теми для тих, що не зявилися на відчиті в четвер. Але не бракувало і тих, що вже раз були на попередніх відчитах, одначе переважаюче число було з укр. кат. громади. Тут зібрано біля 30 долярів на визвольну боротьбу, а також рішено заснувати відділ ОДВУ.

Останній відчит відбувся вечором 29 березня в галі укр. прав. церкви. Відчит цей був виключно для молоді, хоч крім неї було там немало й старших. Крім відчиту був ще й вечерок, в якому брали участь старші дівчата й діти. Ціла ця афера була переплітана гарними деклямаціями, співами, грою на пяно, тощо. Прихід з цього вечора призначено на українських повенян в Америці. Гроші в сумі біля $10.00 вишлеться на призначену ціль. Хоч малий, але щирий даток для потерпілих братів на сході.

Збірку на двох перших відчах зложили: д-р А. Грановський 3 дол.; по 1 дол.: д-р Гайдак, о. прот. П. Корсуновський, П. Качмар, А. Процай, П. Кеверига, П. Гайва, О. Пилатюк, К. Проць, В. Мельник, Я. Горбуль, М. Процай, М. Готрівна, С. Рихлій, И. Домбровський, М. Андрушевський, И. Ковалів, П. Кеверига; по 50 ц.: Д. Михальчишин, Косак, Л. Харчишин, Ю. Деделюк, М. Денис, П. Попеза, Р. Ясенюк, Тарасюк, П. Федорців, Я. Крайдуба, М. Шипорт, Г. Пастушенко, О. Готрівна, В. Галиш, І. Андрусик; по 25 ц.: А. Троц, М. Троц, О. Кузик, М. Гоца, Ф. Луців, Р. Бачинський; П. Приймак 75 ц. Решта дрібними. Разом зібрано $29.15. Гроші передано до централі ОДВУ.

Спис жертводавців з третього відчиту, на жаль, не знаходиться в моїх руках. І він буде поданий у своїм часі.

Ф. Л.

ПОДЯКА.

Дякуємо за скоре виплачення посмертного на суму $461, як теж дякуємо урядникам і членам від. 259 У. Н. Союзу в Шікаґо за те все добро, якого вони не відказали покійному Петрові Щербатому, членові згаданого відділу.

Катерина Щербата, вдова, з дітьми: **Анною й Іриною** як дочками і **Володимиром** та **Юрієм** як синами.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА"

Армеля Лінберґ.

ЖЕБРАК НА МАСКАРАДІ

Була ніч.

Північно-східній вітер засипував снігом вулиці.

Жебрак стояв при вході ясно освітленого готелю, прищуливши очі. Вложив задубілі руки до діравих кишень, сперся об колюмну готелю і зовсім забув, що як утікач і чужинець прийшов сюди, щоб прохати милостині багатих людей, які входять сюди. Сніговія викликала в ньому давній спомин про втрачену батьківщину серед зими, про ріку, яку треба було перейходити серед криг, про собак, що гавкали за ним, врешті про ясні дні з дитячих літ.

Нараз почув довкола себе голос:

— Чи ви той пан, що замовив орхідеї?

Готелевий хлопець передав йому в шовковому папері китицю квітів і білет: „В годині одинадцятій передати це панові, що буде переодягнений у костюм волоцюги і чекатиме перед входом до готелю „Паляс".

Жебракові закрутилась голова:

— Так, це я! — сказав виразно і голосно. — Я чекаю тут...

Витягнув, з кишені гріш і передав хлопцеві. Хлопець подякував.

Жебрак увійшов певною ходою по широких сходах. У голі розірвав папір з китиці і передав її одному з готелевих чур, який на вид такого одягу багатого пана голосно засміявся.

Жебрак увійшов до чудово прибраної салі. На хвилину світло її осліпило його. З салі йшли всякі пахощі. Барвисті бальони здіймалися понад головами пар у танці. Скрипки співали. Перед очима пересувались відкриті рамена дам і несміливі жіночі очі. Все це виглядало як сон, як казка.

Орхестра затихла гострим акордом. Довкола жебрака зібрався гурт цікавих осіб, що щиро сміялись.

— Ах, як оригінально! — кричала одна захоплена бльондинка — а при цьому ще чудові цвіти! Чи можна одну з них купити собі?

— Одна орхідея шилінґа — сказав жебрак швидко і передав їй квітку з таким жестом, як роблять це джентельмени та продавці квітів.

— Будь ласка, мій дорогий — звернулась дама до свого кавалїра, і той заплатив.

— Знаменита ідея! — признало кілька осіб рівночасно і кавалїри почали купувати цвіти для своїх дам.

Жебрак вкладав гроші до кишені сміливим рухом. У його душі змагалось почування остраху та щастя. Тепер уже не мусітиме цілими тижнями волочитись вулицями. Одна хвилина закрила перед ним довгий, холодний час злиднів... Яке щастя!

Але треба би звідсіля якнайшвидше втекти! Що він має тут робити?! У руках залишилась йому ще остання орхідея...

Коли музика почала мягкого вальса, попрямував він до дверей. Ішов рішучою ходою, а в серці відчував напереміну несупокій і радість.

— Чи хочеш зі мною потанцювати? — почув за собою шепіт елегантної еспанки, що мала на плечах шовковий шаль з густими тороками і на руках дорогі перстені.

— Я мушу вже йти.. але возьми собі цю квітку...

— Не маю нікого, хто міг би за неї заплатити — сказала напів жартом, напів сумно.

Жебрак завагався:

— То я сам тобі її дарую... Це остання, отже й найцінніша... Я домагаюсь би за неї високої суми.

Почали танцювати. Як у сні. Коли на перерві підійшли до вікна, дама сказала:

— Але ти переодягнувся зовсім автентично. Навіть запах нужди чути від тебе. Як ти міг це так наслідувати?

— А звідкиж ти знаєш, як пахне нужда?

Під брунатним пудром видко було румянець і вона відповіла двозначно:

— Може я й не є справжня дама... Таксамо як ти не завсіди мусиш бути жебраком...

Витягнула з торбинки руж і почала намазувати собі губи. Він узяв від неї торбинку зовсім природно і заглянув до середини. Витягнув фляшку кольонської води і облив нею свою еспанку.

— Навіщо ти це робиш? — спитала еспанка.

— Не хочу нині мати запаху бідака!

— Шкода, саме той запах надав тобі оригінальности!

— Кельнер! — гукнув жебрак. — Пляшку шампана.

Жебрак з дамою пив і танцював. Минала година за годиною. Сиділи при столі перетомлені. Нараз голова жебрака впала безсильно на стіл. Він заснув.

Тоді очі молодої дівчини розплющились ширше. Прикривши його шалем, сягнула до кишені з портфелем. Нишком витягнула всі банкноти, легенько відсунулась від нього і вийшла з салі. По дорозі згубила дорогоцінну орхідею.

Коли жебрак прокинувся, крізь вікна падав на салю сірий досвіток. Салю замітали вже; на підлозі лежали останки паперових вужів, конфетті і бальонів, — під столами кусні скла. Побачив зівялий цвіт під ногами і підніс його до носа.

— Куди вона могла піти? — пробурмотів, а в устах відчував якусь гіркоту.

— Склянку кави! — крикнув, але в цій хвилині торкнувшись своїх грудей зрозумів, що його обікрали.

Оглянувся довкола і чекав, аж хтось прийшов. Не було вже нікого. Ледве тримаючись на ногах, вийшов зі салі.

На вулиці було страшенне холодно. Знову почув себе самотним.

— Треба стануги нині перед церквою Богоявлення — сказав смертельно втомлений — нині свято, там багато народу.

Перекл. ж. з.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ТИ ВОСКРЕСНЕШ, МОЯ УКРАЇНО...

Квітень заховує в собі одну дуже важну подію в нашім визвольницькім русі на Західних Українських Землях. В квітні 1932 року в Тернополі, саме в Страстний Четвер, перейшовши крізь пекло наруг польського суду, стануло перед шибеницею два українські селяни за намагання вбити ляцького прислужника. Стануло спокійні й горді, задивлені у майбутність, з неземськовіщим поглядом тих, що станули на порозі вічности. Це станули під шибеницею **Яків Пришляк і Павло Голояд.**

Ляхи завели їх на шибеницю, бо вони не зігнули свого чола перед кнутом займанця. Бо вони підняли з ним боротьбу на життя і смерть. На суді у вічі трусливого хама кинули своє горде: „Від вас нам нічого не треба"! — Зі стіп шибениці кинули свій страшний глум: „Ти чого так збілів, чого так дрожиш, кате?" — А їх останні слова — це були: „Гинемо за Україну! По нас прийдуть тисячі месників кривавих, нашу смерть пімстить цілий Український Народ!" Їх останнє слово — це було велике, святе для них слово „Україна". За неї Вони віддали своє життя.

У Страстний Четвер два Твої найкращі Сини, Український Народе, згинули на ляцькій шибениці. У Страстний Четвер закаменіло з болю серце Матери, якій лютий ворог видер на смерть Сина. У Страстний Четвер пролунало тверде слово Батька: „Не плач, щоб ляхи з нас не сміялись". У Страстний Четвер десь билось — розривалось серце тим, що їм ненависний лях забрав побратима і провідника.

Але у Страстний Четвер горді слова Героїв, що пронеслися зпід польської шибениці, впали розпеченим залізом на Твою душу, Народе, і випекли на ній нестертий слід. Ті слова, припечатані й освячені кровю, стали тою нестертою печатю, з якою ти йдеш у завзяту — тверду боротьбу, за своє Нове Життя, за свій Великий Воскресний День!

Над Твоєю землею ще тяжить ненависне ярмо ворогів. Ще кріваво гуляють займанці, і серед ворожих наруг — але гордо й велично — йдуть Твої найкращі Сини на Голгофту. Кров Твоїх Героїв — це животворний посів, з якого родяться нові сотні і тисячі борців, що змиють невольниче тавро з Твого чола. Вони засвідчують ту Єдину і Велику Правду, що тільки з жертв і труду, тільки з крови, пролитої в імя України, встане Твоя Воля і Твоя Правда.

Ще скаженіють люті займанці! Ще Страстний Четвер, Голгофта, наруга і смерть!

Але ти, Народе, вже могутньо напружуєш Твої руки, щоб розірвати кайдани і встати сильним, могутнім до Нового Життя. Хай живуть Герої **Голояд і Пришляк! Хай живе Україна!**

А. Щигол,
Ню Йорк, Н. Й.

ПОДЯКА.

Я, нижче підписаний, складаю щиру подяку головним урядникам нашої організації за уділення мені допомоги з фонду запомогового в сумі $50, котрі стали мені великою поміччю у моїй недузі й каліцтві. Дякую теж урядникам і всім членам братства св. О. Николая, відділ 104 у. Н. Союза в Перт Амбой, Н. Дж.

Григорій Мисак.

— Чи пан припадково не малиб якого заняття для мого сина?

— А що він уміє?

— Такое питання! Колиб він щось умів, то я дав би йому роботу й у себе!

UKRAINIAN WEEKLY

(Concluded)

THE PEN PAL COLUMN

Its great, the way the letters are pouring in! If this keeps up we won't have to worry anymore about where the next column is coming from. Keep on sending in your letters...all of you!

This is our 31st Pen Pal Column. So far we have published the names and addresses of 451 young young people seeking Pen Pals... and the 21 names in today's column brings the total up to 472. I am absolutely certain that we will be announcing the name of our 500th Pen Pal in our next column. You'll remember in previous columns I said that Pen Pal number 500 will receive a dollar bill...and that still holds good. There are only 28 more Pen Pals to go! Who'll be number 500? Send in your letters... all of you —and then we'll find out!

And now just a little reminder to those of you who have hobbies. We also have a Hobby Column and are always on the watch for contributions. Write about your hobby and send your article to me. Your cooperation in making a success of The Hobby Column will be greatly appreciated...so don't even as much as hesitate in contributing. Thanks.

And now we'll start on those 21 new Pen Pals:

Miss JENNIE WOLOCK, 26 Northern Ave., Whitinsville, Mass., is 5 ft. 1½ in. tall, weighs 102 lb, has medium brown curly hair, bluish green eyes and a light complexion. Jennie is interested in sports and many other things. She would like to hear from both sexes, prefering boys. Jennie will exchange snapshots. Age 13½.

Miss MADELINE JASCOMB, 109 North River St., Sayre, Pa., is 5 ft. 7 in. tall, weighs 126 lb, has dark brown hair, greyish blue eyes and a medium complexion. Madeline is a freshman at Sayre High School and she likes dancing, reading and knitting. She would like to hear from both the boys and the girls and promises to answer all letters promptly. Madeline is willing to exchange snapshots. Age 14.

Miss SYLVIA PICH, 51 Spring St., New Britain, Conn., is 5 ft. tall and has blonde hair. Sylvia lives in the hardware city of the world. She likes tennis, basketball and the theatre and takes great interest in making and keeping friends. Sylvia writes: "Won't someone please answer my plea for a Pen Pal? There is no age limit and I promise to write interesting and long letters. I also promise to exchange snapshots. Thank you very much." Age 15.

Miss JUNE GURJANSKY, 574 Conkey Ave., Rochester, N. Y., is 5 ft. 5½ in. tall, weighs 109 lb, has dark blonde hair, blue eyes and a fair complexion. June is in her second year at high school and is interested in sports, dancing and many other things. She is a member of a newly organized Ukrainian Club in Rochester. June would like to hear from both the boys and the girls and will exchange photos, and pictures of her home town. Age 15.

Miss LOIS MARIE EDWARDS, 326 Union St., California, Pa., likes dancing and swimming. Lois-Marie will exchange photographs with her Pen Pals. Age 15.

Miss AGNES GERENT, 198 Oak St., New Britain, Conn., is 5 ft. tall, weighs 115 lb, has blue eyes and light brown hair. Agnes has graduated Nathan Hale Junior High School and is now in her first year in the Senior High School. Agnes likes music, singing, sports, swimming, dancing and skating. She writes: "Come on, all you boys and girls! If you're looking for a Pen Pal I promise to do my best." Age 15½.

Miss THERESA AGRES, Box 410, Westbury, Long Island, N. Y., is 5 ft. 5½ in. tall, has blonde hair, blue eyes and a clear complexion. Theresa's favorite pastime is collecting snapshots of her friends. She is interested in sports, especially baseball, and dancing. Theresa took Ukrainian dancing for two years and therefore can tell her Pen Pals anything they may want to know about it. She promises to write long interesting letters and will gladly exchange snapshots. Theresa would like to hear from both the boys and the girls. Age 15¾.

Miss ROSE BALL, 108 Holly St., Sayre, Pa., is 5 ft. 5 in. tall, has ash blonde hair and brown eyes. Rose attends Sayre High School. She likes all sports and has many hobbies. Rose would like to hear from both the boys and the girls and promises to answer all letters. Age 16.

Miss ANNE HARRISON, 218 Swalm Ave., Westbury, Long Island, N. Y., is 5 ft. 6 in. tall, has brown hair and brown eyes. Anne enjoys all sports especially basketball, and dancing. She has taken Ukrainian folk dancing for 4 years and is good at writing poems and stories. Anne is a member of many clubs, including an aviation club. Someday she hopes to be an aviatrix or a profesional basketball player. Anne loves to write long, peppy letters and guarantees to answer all letters she may receive. She would like to hear from Pen Pals who are 15 years of age or older. Anne hopes she won't be disappointed by not hearing from anyone. Age 16.

Miss MARGARET KIRBY, 326 Union St., California, Pa., likes all sports, especially swimming, hunting and fishing, and dancing. Margaret likes to play basketball and watch others play it. She is also a football fan. Margaret will exchange photographs with her Pen Pals. Age 16.

Miss MARILYN G. LASAKO, 1340 Cornell St., Scranton, Pa., writes: "I'm not a bit lonsome... just want a few more pals. Enjoy most anything that makes life worth living, but especially like dancing, movies, tennis and sewing. Am 5 ft. tall and hit the scales at exactly 100 lb. My eyes are azure, hair is brown and complexion is clear. Anything more about me you folks want to know, just write. I promise to answer all letters and will exchange snapshots." Age 16½.

Miss SYLVIA "GINGER" HARRISON, 218 Swalm Ave., Westbury, Long Island, N. Y., is 5 ft. 4 in. tall, weighs 120 lb ,has natural curly blonde hair and bluish green eyes. Sylvia's hobby is taking pictures of different poses and scenes. She likes all sports and enjoys dancing and singing. Sylvia has finished a course in Ukrainian dancing school and has danced in many different places. She would like to hear from both the boys and the girls and says that the boys need not worry about receiving uninterested letters because she is interested in many things that boys are interested in. Sylvia would like to hear from Pen Pals 17 years of age and older. Age 17.

Miss ANN ZABORNY, 102 Garden St., Sayre, Pa., is 5 ft. 4 in. tall, weighs 121 lb, has brunette hair and brown eyes. Ann enjoys outdoor sports and dancing. She promises to answer all letters promptly and will be glad to exchange photos. Age 17.

Miss HELEN SONIA RUDICK, 812 Stanley St., New Britain, Conn., is 5 ft. 3½ in. tall, weighs 105 lb, has dark brown curly hair and green eyes. Helen-Sonya is a senior at high school and is a member of the Ukrainian Choir of New Britain and the Ukrainian Red Cross. She is a junior leader of the Ukrainian Girl Scout Troop. Her hobbies are music, dancing and writing. Helen-Sonya wants both the boys and the girls to write to her. She promises snapshots and interesting letters to young and old everywhere. Age 17.

Miss KAY SHUPIANO, 1921 Jay Eye See Ave., Racine, Mis., is 5 ft. 3 in. tall, weighs 108 lb, and has brunette coloring. Kay likes to read books and all through school she majored in English, literature and mathematics of various kinds. Kay also enjoys most sports, dancing and movies. She had graduated Washington Park High School in Jan., 1936. Kay says that there are very few Ukrainians in Racine and therefore would appreciate letters from Pen Pals near her age.. She will exchange snapshots. Age 18.

Miss PAULINE SZEWCZUK, 82 Morris St., Jersey City, N. J., is 5 ft. 4 in. tall, weighs 110 lb, has light brunette hair, hazel eyes and a light complexion. Pauline enjoys sports, dancing, hiking and skating. She is interested in making Ukrainian friends and hopes to receive many letters from Pen Pals who are 18 years of age and older. Age 19.

Miss MILDRED PICH, 51 Spring St., New Britain, Conn., is 5 ft. 4 in. tall, weighs 120 lb, has blonde curly hair and blue eyes. Mildred is a basketball, football and tennis fan. Her favorite pastime are Ukrainian embroidering, reading and dancing. Mildred is a member of the Ukrainian Choir, Ukrainian Folk Dancing Class, Ukrainian Dramatic Circle and the Ukrainian Young Peoples' Association. She would like to hear from Pen Pals from all over and invites both the young and the old to write. Mildred enjoys writing letters, meeting people and making friends. She promises to answer all letters promptly and is willing to exchange snapshots. Age 20½.

CHARLES A. KOST, 285 Grand St, Westbury, Long Island, N. Y., is 6 ft. tall, has dark brown wavy hair, deep blue eyes, a fair complexion and is considered good looking. Charles is interested in all sports, especially baseball, and dancing. He hopes to be a dancing teacher some day. Charles says he can tell his Pen Pals the latest in dancing. He would like to hear from both sexes and will gladly exchange snapshots. Age 21.

JOHN WASOWICZ, Co. 1226, C. C. C., Milford, Del., is 6 ft. tall, weighs 180 lb, has dark brown hair and brown eyes. John is fond of all sports and at one time went in for boxing, having to discontinue because of an injury. He has traveled from coast to coast and can tell of many interesting experiences. John's home town is New Brunswick, N. J. He would like to hear from all who can write and expects to receive many letters, so don't disappoint him. John guarantees to answer all letters and is willing to exchange snapshots. Age 22.

Miss KATHERINE BARLEK, 21 Ambridge Ave., Fair Oaks, Pa., is 5 ft. 6 in. tall, has brown eyes, light brunette wavy hair and a fair complexion. Katherine is a sophomore commercial student at the Ambridge Senior High School and lives 18 miles northwest of Pittsburg. She likes tennis, golf, dancing, hiking, traveling and letter writing. Katherine promises to answer all letters and says that you will find her's interesting if you write about something beside the weather and politics. She wants Pen Pals from all over the United States and prefers to hear from the boys. Katherine will be disappointed if you don't scribble her a line or two.

Miss HELEN MEDIANOWSKY, 4 Ambridge Ave., Fair Oaks, Pa., is 5 ft. 6 in. tall, has brunette wavy hair, greenish blue eyes and a fair complexion. Helen is a sophomore at the Ambridge Senior High School and lives only 18 miles northwest of Pittsburgh. She likes dancing, tennis, golf, traveling, letter writing and everything pertaining to outdoor life and sports. Helen would like to hear from both the boys and the girls, preferring the former. She promises to answer all letters and hopes to receive many of them.

What, I wonder, is the matter with you boys? There are 21 names in this column...but 19 of them are girls' names! Something must be done about this! What do you say, fellows? Show the girls that you're still alive by monopolizing the next column!

All letters pertaining to Pen Pals, hobies, etc., should be addressed to

THEODORE LUTWINIAK,
81-83 Grand Street,
Jersey City, N. J.

Зразкове подружжя.

— Я вже 27 літ живу з моєю жінкою, а ще ніодного вечора не провів я поза домом.

— Це зветься справжня подружа любов!

— Ні, пане, це називається ревматизм!

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ЯК МИ ПОМАГАЄМО ПОТЕРПІЛИМ ВІД ПОВЕНІ.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.

На зборах тов. Дарахівщина, від. 275 У. Н. Союза, котрі відбулись дня 4. квітня 1936 р., ухвалено виасиґнувати з каси $10, а члени зложили $9.50. Разом вислано до Обеднання на потерпілих від повені $19.50. Члени, що жертвували по $1: М. Ґречин, Н. Манорик, І. Сосульський, С. Рибак, В. Костів, М. Юрків, Гр. Шамбель, Й. Туранський і М. Іванчук; М. Курило 50 ц.

Іван Сосульський, секр.

—o—

АЛЕНТАВН, ПА.

Поміч повенянам.

Відчуваючи недолю тих, що потерпіли від повені, алентавнська укр. прав. громада і товариства, що гуртуються при ній, постановили дня 5 квітня прийти з допомогою своїм братам і сестрам. Уряд царохії призначив на ту. ціль увесь дохід зі свята Тараса Шевченка з дня 29 березня в сумі $28.90. Сестрицтво Серця Христового дало $16, а тов. Союз Українок ч. 40 $10. Разом зібрано $55.80 і ту збірку вислано до Обеднання.

RADIO.

СВЯТОЧНА РАДІО ПРОГРАМА.

В неділю, на Великдень, 8:30 рано зі стації WWRL, 1500 Кс., відбудеться святочна Радіо програма Сурми. Виконає музичний ансамбль Сурми:

1. Христос Воскресе, гимн, орхестра і хор.
2. Веснянки, орхестра.
3. Христос Воскрес, пісня, орх. і хор.
4. Гаґілки, орхестра і хор.
5. Зазулька, орхестра.
6. Святочні пожелання.
7. Христос Воскрес.

Кожда пісня спеціяльно написана на більшу орхестру і буде перший раз грана на радіо. — Говорить М. Сурмач.

Всім ВЕСЕЛИХ СВЯТ!

РАДІО.

Просимо слухати Великодну Радіо-Програму, як також і кождої неділі, від години 9-тої до 10-тої рано зо стації WBNX, 1350 Кс., котру дає для Вашої приємности і розради український музичний склеп Наш Базар, 151 Еве. А, в Ню Йорку.

Як кождої неділі так і у Великодній Програмі буде грати Радіо-Орхестра М. Войткова з Ню Йорку, під проводом свого диригента О. Даниловича.

З днем Воскресення Христового бажаємо всім українцям: **Веселих і Щасливих Свят!**

П. Задорецький.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАН І ОГНЕННІ БОГИ. (139)

Для звеличення Тарзанової побіди над варварами село справило карнавал. Веселий Томі Велш скористав з нагоди, щоб навчити Арбелю кілька нових кроків американського танку „Боні Ґоґ". „Ви танцюєте знаменито", говорив він дівчині. „Як поїдете до Ню Йорку, всі будуть вами захоплені".

Арбеля не розуміла добре його американських висловів, але вона булаб охотно це зробила для Томія. Лейді Бет і Джері дивилися на забаву здалека, захоплені самі собою...

...Тимчасом, як союзники Тарзана святкували побіду, Ґарето придумував свій плян і давав розпорядження. „З чорних на долах", він ревів, „я візьму данину: дві тисячі вояків. Тарзан, ані ніхто інший не сміє мені ставити опору. Як поставить опір, я зітру всякого з лиця землі"...

...Наступного дня Тарзан почав оглядати вхід до кратера, щоб запізнатися з тереном, бо він знав, що бандити знову нападуть. Тимчасом вістуни Ґарета вже гнали від одного племени до другого, домагаючися данини для його бандитської армії.